

חוק כביש ארצי לישראל, התשנ"ה-1994*

- הגדרות ופרשנות 1. (א) בחוק זה -
- "החברה" - חברת כביש חוצה ישראל בע"מ;
- "הכביש" - כביש מספר 6 כפי שהוא מסומן בתכנית, ודרכים נוספות שייקבעו לפי סעיף 2(ב);
- "חוק התכנון" - חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965¹;
- "חוק לתיקון דיני הרכישה" - חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, התשכ"ד-1964²;
- "פקודת הקרקעות" - פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943³;
- "השרים" - שר האוצר ושר הבינוי והשיכון;
- "התכנית" - תכנית מיתאר ארצית מס' 31 כפי שתהיה בתוקף מעת לעת.
- (ב) לכל מונח בחוק זה תהיה המשמעות שיש לו בחוק התכנון ובפקודת הקרקעות, לפי הענין, וזולת אם יש בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם אותה משמעות.
- תחולה 2. (א) חוק זה יחול על הקרקעות הכלולות בתוואי הכביש לרבות המחלפים וקטעי הדרכים המסומנים בתכנית כחלק מתוואי הכביש.
- (ב) השרים רשאים לקבוע בצו כי הוראות חוק זה יחולו גם על הקרקעות שיצוינו בו, בתוואים של דרכים נוספות הכלולות בתכנית או בתכניות מאושרות אחרות, המתחברות לכביש ומהוות המשך של התוואי הראשי שלו ככביש אורך או של התוואים המהווים התפצלות של הכביש.
- רכישה קרקעות 3. רכישת קרקעות הכביש תיעשה לפי פקודת הקרקעות, בכפוף להוראות חוק זה.
4. על תפיסת החזקה בקרקעות הכביש יחולו הוראות אלה:
- (1) החברה וכל מי שפועל מטעמה יהיו רשאים להיכנס לקרקע ולתפוס בה חזקה ללא צו של בית משפט, ואולם אם פנה בעל הקרקע או המחזיק בה לבית משפט בבקשה למנוע או להפסיק את תפיסת החזקה בקרקע, יהיה בית המשפט רשאי ליתן צו כאמור, רק אם הוכח להנחת דעתו כי נפל פגם בהליכי הפרסום בהתאם לפקודת הקרקעות; אולם לענין תפיסת החזקה בבית מגורים, שבניתו נסתיימה לפני תחילתו של חוק זה, יחולו הוראות פקודת הקרקעות.
- (2) מבלי לגרוע מכלליות הוראות פסקה (1), סכסוך על גובה הפיצויים המגיעים לבעל זכות בקרקעות הכביש או הגשת תביעה לפיצויים כאמור, לא יהוו עילה לעיכוב הכניסה לקרקע או לתפיסת החזקה בה.
- הזכויות בקרקעות 5. הזכויות שתרכוש החברה בקרקעות הכביש יירכשו לטובת המדינה ויירשמו על שמה.

* נתקבל בכנסת ביום ט' בטבת התשנ"ה (12 בדצמבר 1994); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 2295, מיום י"א באב התשנ"ד (19 ביולי 1994), עמ' 565.

¹ סי"ח התשכ"ה, עמ' 307.

² סי"ח התשכ"ד, עמ' 122.

³ ע"ד מס' 1305 תוס' 1, עמ' (ע) 32, (א) 44.

6. (א) השמאי הממשלתי הראשי ינחה בכתב את החברה לענין סכומי הפיצויים פיצויים שתשלם לפי חוק זה, בהתאם להוראות פקודת הקרקעות, החוק לתיקון דיני הרכישה והוראות חוק זה.

(ב) לפי בקשת בעל זכות בקרקע תודיע לו החברה על סכומי הפיצויים שישולמו לו בהתאם להנחיות השמאי הממשלתי כאמור בסעיף קטן (א) והנימוקים לקביעתם.

(ג) הסכימו החברה ובעל הזכות בקרקע על סכומי הפיצויים שישולמו בעד הזכות בקרקע, תשלם החברה את הפיצויים המוסכמים תוך שלושים ימים מיום ההסכמה, אלא אם כן הסכימו ביניהם על מועד אחר לתשלום.

(ד) לא הסכימו החברה ובעל הזכות בקרקע על סכום הפיצויים שישולמו, יהיה כל אחד מהם רשאי להעביר את התביעה להכרעה בועדת פיצויים שתוקם לפי סעיף 7, ואולם תוך שלושים ימים ממועד העברת התביעה כאמור, תשלם החברה לבעל הזכות בקרקע את סכום הפיצויים בשל הזכות הנרכשת, בהתאם להוראות לפקודת הקרקעות, החוק לתיקון דיני הרכישה והוראות חוק זה, לפי שומת השמאי הממשלתי.

7. (א) תוקם ועדת פיצויים, אחת או יותר, שזה הרכבה: ועדת פיצויים

(1) שופט שימנה שר המשפטים בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, והוא יהיה יושב ראש הועדה;

(2) שני נציגים שימנה שר המשפטים בהסכמת שר האוצר, שלפחות אחד מהם הוא נציג ציבור בעל השכלה משפטית או בעל נסיון וידע במקרקעין.

(ב) תקופת כהונתם של חברי ועדת הפיצויים תהיה ארבע שנים וניתן להאריכה בארבע שנים נוספות.

(ג) פקעה כהונתו של חבר ועדת הפיצויים במהלך תקופת כהונתו, ימונה חבר חדש במקומו ליתרת תקופת כהונתו, בהתאם לאמור בסעיף קטן (א).

(ד) כהונתו של חבר ועדת הפיצויים תפקע לפני תום התקופה שלה נתמנה, אם התקיים אחד מאלה:

(1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

(3) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו.

8. (א) ועדת הפיצויים תקבע את סכומי הפיצויים שישולמו לבעל זכות בקרקע בהתאם להוראות פקודת הקרקעות, החוק לתיקון דיני הרכישה והוראות חוק זה. סמכות ועדת פיצויים

(ב) סמכות שר האוצר לפי סעיף 20(ג2) לפקודת הקרקעות תהיה נתונה לוועדה אף מן השיקולים של מהות הזכויות הנרכשות, משך ההחזקה כדין בפועל בקרקע וכל שיקול שמטרתו למנוע עוול.

(ג) הועדה תהיה רשאית, בהסכמת מינהל מקרקעי ישראל ובהסכמת הזכאי לפיצויים, להמיר את סכומי הפיצויים, כולם או חלקם, בקרקע חליפית ששוויה דומה, לפי קביעת השמאי הממשלתי; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מהסדרים לחילופי קרקעות שייקבעו בהסכמה בין מינהל מקרקעי ישראל לבין המחזיקים בקרקע.

9. (א) ועדת הפיצויים לא תהיה כפופה לדיני הראיות.
 (ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר סדרי דין לועדה; יושב ראש ועדת הפיצויים רשאי להורות לגבי כל ענין הנוגע לסדרי דין, שלא נקבעה לגביו הוראה בחוק או בתקנות.
10. (א) החברה ובעל הזכויות בקרקע שהוראות חוק זה חלות עליה, רשאים תוך ארבעים וחמישה ימים מיום המצאת החלטת ועדת הפיצויים, לערער על סכומי הפיצויים שקבעה הועדה לפני בית המשפט המחוזי.
 (ב) על החלטת בית המשפט המחוזי, כאמור בסעיף קטן (א), ניתן לערער ברשות לבית המשפט העליון בשאלות משפטיות בלבד.
11. (א) אין בהוראות חוק זה כדי לשנות מהוראות סעיף 12 לפקודת הקרקעות, לרבות ההוראה שבו לפיה יקובל כשוויה של הקרקע אותו הסכום שהיה מתקבל ממכירת הקרקע אילו נמכרה בשוק על ידי המוכר מרצונו הטוב ובכפוף להוראות האחרות שבסעיף 12 האמור.
 (ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מיתר הוראות פקודת הקרקעות והחוק לתיקון דיני הרכישה, לענין הערכה או קביעה של סכומי הפיצויים.
12. לענין העבודות לסלילת הכביש, יראו את החברה כפועלת מטעם המדינה, והוראות סעיף 261 לחוק התכנון יחולו על העבודות.
13. על אף האמור בסעיף 2 לפקודת הקרקעות, הסמכות לדון בכל ענין הנוגע לתפיסת החזקה בקרקעות הכביש ולפיצויים בשל רכישת זכויות בהם תהיה נתונה לבית המשפט המחוזי בירושלים, וזאת אם קבע שר המשפטים בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, בית משפט מחוזי אחר לענין זה.
14. (א) החברה תפעל לענין חוק זה בשם המדינה, ואולם אין בכך כדי לגרוע מסמכות המדינה לפעול בעצמה באמצעות שר האוצר.
 (ב) אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בסמכויות שר האוצר לפעול לגבי קרקעות הכביש לפי פקודת הקרקעות, מקום שלא הופעלה סמכות לפי חוק זה.
15. השרים ממונים על ביצוע חוק זה והם רשאים להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

בנימין (פואד) בן-אליעזר
 שר הבינוי והשיכון

אברהם (בייגה) שוחט
 שר האוצר

שבח וייס
 יושב ראש הכנסת

יצחק רבין
 ראש הממשלה

עזר ויצמן
 נשיא המדינה